

Příloha č. 2 – Centrální systém dispečinku Kraje Vysočina

Nástrojem udržitelného rozvoje dopravy je plánovaný a řízený rozvoj systémů veřejné osobní dopravy založené na provázanosti jednotlivých linek a spojů jednotlivých dopravců. Za tímto účelem Kraj Vysočina zřídil Centrální systém dispečerského řízení (CSDi), který napomáhá plně implementovat novou koncepci dopravní obslužnosti na území Kraje Vysočina. Celá nová koncepce veřejné dopravy Kraje Vysočina je postavena na hluboké provázanosti jednotlivých linek a spojů zúčastněných dopravců v systému. Jenom tak lze zabezpečit vysokou úroveň dopravní obslužnosti se zabezpečením vysoké efektivity systému. Pro garanci spolehlivosti je potřebné na celý systém řádně dohlížet. Při vzniku jakýchkoliv nepravidelností, mimořádných událostí, atd. s dopadem do narušení systémových vazeb, je potřebné rychlé řešení problematiky.

V současnosti je dodáván a zprovoznován po etapách software CSDi s tím, že plně funkční bude pracoviště dispečinku během listopadu 2021. Nyní je implementována kontrolní funkce CSDi, kdy dochází ke sběru dat z vozidel, vyhodnocování dat a zasílání zpětné vazby k možné úpravě jízdních řádů. Dále se rozvíjí i řídicí činnost, kdy lze i díky nově uzavíraným smlouvám s dopravci efektivněji spolupracovat na odstranění či zmírnění mimořádných situací.

Kromě toho se pracoviště CSDi zabývá i sběrem a kontrolou dat, jež slouží jako podklad pro správnou činnost pracoviště. Jedná se především o správu zastávek, pro kterou byla vytvořena aplikace Evidence zastávek a v níž jsou veškeré údaje o zastávkách. Pomocí této aplikace dochází i k obměně dopravního značení zastávek na území Kraje Vysočina. Data slouží kromě CSDi i jako podklad pro tvorbu jízdních řádů. Dále se sledují jednotlivé trasy současných linek a spojů, které mohou sloužit pro budoucí optimalizaci linek a spojů VDV, či při mimořádné události, kdy se například jedná o stanovení objízdnych tras, nebo pro tvorbu nových linek či spojů. Postupně by měl CSDi začít sledovat jednotlivé garance návazností, kdy bude spravovat a hlídat návaznosti mezi jednotlivými linkami a spoji, aby se cestující mohl spolehnout, že mu neujede následný přípoj, u něhož je tento přestup garantován. Dispečeři budou ve spolupráci s dopravními technologiemi dávat podněty na možné úpravy či vytvoření nových garantovaných přestupů. Tyto podněty budou moci přicházet technologům i od cestujících veřejnosti.

Ve střednědobém výhledu by měl CSDi splňovat určené funkce pro centrální systém řízení. Tyto funkce CSDi v systému VDV lze rozdělit na kontrolní, řídicí a informační. Dispečink CSDi v systému VDV bude zasahovat do pravomocí dispečinků dopravců ve VDV pouze při řešení mimořádných událostí.

Základní funkcí bude kontrolní, při které se bude sledovat plnění povinností dopravců, zejména plnění jízdního řádu a zajištění přestupních vazeb. CSDi zároveň bude zajišťovat zpětnou vazbu, např. k úpravě jízdního řádu, návaznosti, stavu komunikace apod.

Řídicí funkci v systému přebírá v případě vzniku jakékoliv mimořádné události v systému, které výrazně narušují systémové vazby, tedy spolehlivost veřejné dopravy v Kraji Vysočina. V tomto případě musí CSDi zabezpečit okamžitý zásah v případě nesjízdného úseku a zabezpečení vhodné náhradní trasy. Dále je to řešení návazných spojů a přestupních vazeb, včetně řešení výše čekacích dob nad čekací doby stanovené v jízdním řádu. V rámci této funkce CSDi bude řešit i dopady nasazení náhradních dopravních prostředků i dopady takového nasazení do přípojních vazeb. CSDi bude rovněž řešit i organizaci veřejné dopravy VDV v době mimořádných a krizových situací, a to v součinnosti s organizacemi Integrovaného záchranného systému.

Dispečink bude muset taktéž zabezpečovat i informace cestujícím a dopravním zaměstnancům v systému VDV. Jedná se o zajištění informací o příjezdech a odjezdech spojů v systému VDV a informování o mimořádných situacích v systému. Zároveň bude informovat dispečinky dalších organizací (dopravci, okolní kraje, správci silnic)

Největší posun se odehraje v informační funkci, kdy bude kromě jednotného telefonního čísla na dispečink CSDi VDV, spuštěna aplikace pro veřejnost, včetně mobilní aplikace, ve které budou cestující informováni o příjezdech, odjezdech vybraných spojů, dále o zpoždění spojů a mimořádných situacích a z nich vyplývajících opatření, jež mohou ovlivnit jejich cestování v systému VDV.

V dlouhodobém výhledu v souvislosti se zaváděním systému elektronického odbavení cestujících poskytne dispečink CSDi zmíněné informace tak, aby se pro cestujícího vytvořila možnost mít všechny potřebné informace na jednom místě. Od nákupu jízdenky po zjištění aktuálního zpoždění vybraného spoje. Rovněž je snahou spolupracovat s okolními kraji a jejich dopravními systémy na vzájemném propojení a sdílení informací o jedoucích vozidlech tak, aby mohl být vytvořen komplexní systém, v němž by dotýčný dispečer z daného dispečinku mohl zavčas zasáhnout na svém území a zajistil přestupní vazby i na přeshraničních spojích.